

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

14/7525-1

17.12.2014

Statsbudsjettet 2015 - Tildelingsbrev til Norges forskningsråd

1. Innledning

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) viser til Stortingets budsjettvedtak 9. desember 2014, jf. Innst. 16 S (2014–2015) og Prop. 1 S (2014–2015) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet. I tråd med Stortingets vedtak stilles 146,265 mill. kroner til disposisjon for Norges forskningsråd i 2015. Tildelingsbrevet angir nærmere føringer på anvendelsen av midlene som stilles til rådighet for Norges forskningsråd.

2 Mål for Norges forskningsråd

Regjeringen har fastsatt følgende fem mål for Forskningsrådets virksomhet for 2015:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Vi viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for nærmere omtale av overordnede føringer for virksomheten i Norges forskningsråd, inkl. mål- og resultatstyring.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Kommunal- og moderniseringsdepartementets midler til forskning skal dekke departementets behov for langsiktig kunnskapsoppbygging, og dermed bidra til å legge et godt grunnlag for faglige og politiske beslutninger.

Departementet vil bidra til å styrke vekstkraften, og sikre gode levekår i alle deler av landet. Bevilgningen til Forskningsrådet over programkategori 13.50 "Distrikts- og regionalpolitikk" (kap. 552, post 72) skal bidra til Forskningsrådets mål om "*Økt verdiskaping i næringslivet*".

For å styrke vekstkraften i områder der markedsimperfeksjoner og geografiske og demografiske forutsetninger gir utfordringer for vekst og utvikling, skal virkemidlene under programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk rettes mot næringsliv og lokalsamfunn.

Kvinner er en prioritert gruppe, og det er en målsetting at minst 40 pst. av de næringsrettede midlene fra KMD skal nå fram til kvinner. Bruken av midler under programkategorien skal være geografisk differensiert og i hovedsak brukes innenfor det distriktpolitiske virkeområdet.

Midlene er knyttet til følgende hovedmål for departementets distrikts- og regionalpolitikk:

- Økt verdiskaping, sysselsetting og internasjonalt konkurransedyktig næringsliv
- Forbedre lokale og regionale rammebetingelser for næringsliv og befolkning.

Forskningsrådet skal i sin prioritering legge vekt på virkemidler som erfaringsmessig gir best resultater i tråd med målene for programmet.

Midlene over kap 500 post 50 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd skal bidra til Forskningsrådets mål om å "Møte store samfunnsutfordringer". For å sette departementet bedre i stand til å møte fremtidige utfordringer, er det viktig at forskning bidrar til kunnskap som kan gi et godt grunnlag for faglige og politiske beslutninger.

Samfunnsutfordringer på Kommunal- og moderniseringsdepartementets ansvarsområder er beskrevet i relevante programplaner, mål og rammedokument mv. for programmene og aktivitetene som mottar tildelinger fra departementet.

Departementet legger til grunn at Norges forskningsråd følger opp programmer og satsinger i tråd med de mål, føringer og forventet resultat som er gitt for de enkelte programmer og satsinger. Vi legger også vekt på at Forskningsrådet skal gi god rådgivning, og at forskningen skal ha høy kvalitet.

3. Budsjettildelinger og fullmakter for 2015

Kommunal- og moderniseringsdepartementets midler til Norges forskningsråd i 2015 stilles til disposisjon over to budsjettkapitler. Fordelingen mellom kapitlene fremgår av

tabell 1. Det er utarbeidet egne retningslinjer for forvaltningen av kap. 552 post 72 (se vedlegg 1).

Tabell 1. Midler som stilles til disposisjon for Norges forskningsråd i 2015

Kap.	Post	Navn	Beløp i 1 000 kr
500	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	58 765
552	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	87 500
SUM			146 265

3.1 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd

Kommunal- og moderniseringsdepartementet stiller totalt 58,765 mill. kroner til disposisjon over kap. 500, post 50 Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd. Midlene skal gå til følgende programmer:

Program for Demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning (DEMOS).

KMD tildeler 20,7 mill. kroner til DEMOS-programmet.

DEMOS er et nytt handlingsrettet program som skal bidra til å utvikle kunnskapsgrunnlaget for en demokratisk og effektiv styring, planlegging og forvaltning. DEMOS skal fremme nivå- og sektorovergrepene forskning som grunnlag for en kunnskapsbasert politikk for offentlig sektor. DEMOS er et ti-årig forskningsprogram som etterfølger DEMOSREG.

Departementets behov er primært knyttet til anvendt forskning og utvikling.

Departementet ønsker at det legges vekt på forskning som kan gi et grunnlag for faglige og politiske beslutninger. Departementet vil be Norges forskningsråd om å tilrettelegge for en kort oppsummering av resultatene fra prosjektene under DEMOS. Departementet ønsker å delta i programstyret for programmet.

DEMOSREG avsluttes i 2014. Evalueringen av plandelen i plan- og bygningsloven (EVAPLAN 2008) som startet opp under DEMOSREG i 2014, inngår i det nye programmet. Midlene må også dekke slutføringen av prosjektene om fylkeskommunenes nye rolle som varer fra 2013 til 2015.

Program for Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM). KMD tildeler 5 mill. kroner til VAM-programmet. Departementet ønsker å synliggjøre boligtematiske spørsmål i en velferdssammenheng gjennom å bidra til finansiering av velferdsprogrammet VAM.

Formålet er å få fram ny kunnskap om boligspørsmål sett i et helhetlig velferdsperspektiv. Målet for VAM-programmet er å gi ny kunnskap av høy vitenskapelig kvalitet om velferdssamfunnets grunnlag, virkemåter og prosesser. Prioriterte forskningstemaer for programmet er blant annet sosial ulikhet og inkludering, migrasjon, integrering, samt barn og unges oppvekstvilkår. Dette er temaområder som er særlig relevante i forbindelse med boligspørsmål. Departementet ønsker å ha en god og aktiv dialog med Norges forskningsråd om vår deltakelse i

programmet. Departementet ønsker også dialog med Norges forskningsråd om viktige nyheter i VAM, som utlysninger og temanotater.

IKT-PLUSS. KMD tildeler 10 mill. kroner til IKT-PLUSS

IKT-PLUSS er et nytt stort forskningsprogram som etterfølger VERDIKT. IKT-PLUSS skal bygge kunnskap og fagmiljøer av internasjonal klasse innenfor områder som er særlig viktige for Norge, ha en tydelig satsing på grunnleggende forskning innen IKT, og sørge for at IKT-forskningen kommer næringsliv og offentlig sektor til gode. Satsingen er forankret i Nasjonal strategi for IKT-forskning og utvikling fra 2013.

Program for samisk forskning (SAMISK). KMD tildeler 3,85 mill. kroner til SAMISK. Målsetningen med program for samisk forskning er blant annet å styrke langsiktig forskning av høy kvalitet om samiske forhold.

Forskning om nasjonale minoriteter. KMD tildeler 1,55 mill. kroner til forskningen om nasjonale minoriteter.

Strategisk instituttsatsing (SIS). KMD tildeler 6,565 mill. kroner til en ny SIS ved Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR).

Som del av basisbevilgningen til NIBR vil KMD igangsette en ny SIS med vekt på utfordringer for byregioner og lokalsamfunn nasjonalt og internasjonalt. Målet er at styringsanalyser, regionale analyser og internasjonale studier hver for seg og i kombinasjon skal gi et bedre kunnskapsgrunnlag for politikkutforming og planlegging lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Satsingen varer fra og med 2015 til og med 2018.

Regionaløkonomiske modeller og bostedsvalg. KMD tildeler 2,8 mill. kroner til videreføring av støtten til utvikling av regionaløkonomiske modeller og bostedsvalgforskning. Departementets støtte til dette formålet går over fem år. Første gang det ble bevilget midler til denne satsingen var i 2011, slik at 2015 er siste året det tildeles midler.

Miljø 2015. KMD tildeler 6 mill. kroner til byforskning under Miljø 2015, hvorav 5 mill. kroner er oppfølging av "Plansatsingen mot store byer".

Fra 2013 ble det under det 5-årige programmet "Plansatsingen mot store byer" igangsatt en egen satsing på byforskning under Miljø 2015. Satsingen skal belyse forutsetninger og muligheter for planlegging og strategier som bidrar til en bærekraftig utvikling i de største byregionene. I henhold til dette er det startet opp noen flerårige forskningsprosjekter som må følges opp. Vi ber om at Forskningsrådet i det videre arbeidet med byrettet forskning ser på mulige koblinger til DEMOS og JPI Urbant Europa.

JPI Joint Programming Initiatives Urbant Europa. KMD tildeler 2,3 mill. kroner til JPI Urbant Europa.

JPI Urbant Europa er et viktig tiltak for å styrke europeisk samarbeid om langsiktig forskning og innovasjon innen byutvikling. Norges forskningsråd skal følge opp JPI

Urbant Europa, inkludert delfinansiering av et medlem i sekretariatet (Management Board). Oppfølgingen må ses i sammenheng med byrettet forskning under DEMOS og Miljø 2015. Målsettingen med JPI Urbant Europa er, med bakgrunn i en tverrsektoriell og tverrfaglig tilnærming, i fellesskap å utvikle forskning og innovasjon med lang horisont, og som har en strategisk nytte i forhold til de utfordringene europeiske byer står overfor. Midler fra Horisont 2020 kan brukes til å medfinansiere aktiviteter innenfor en JPI. Det blir i den kommende perioden særlig aktuelt å se på mulige koblinger til fokusområdet Smart Cities and Communities under rammeprogrammet.

3.2 Nasjonale tiltak for regional utvikling

Departementet stiller totalt 87,5 mill. kroner til disposisjon for Norges Forskningsråd over kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling.

Midlene til VRI-programmet (Virkemidler for regional FoU og innovasjon), inkludert regionale representanter i 2015, skal gå til å utvikle lokale og regionale næringsmiljøer.

Midlene til Forskningsløft i Nord skal bidra til å styrke og videreutvikle kunnskapsmiljøer i Nord-Norge gjennom forskning i et nært samarbeid mellom gode forskningsmiljøer, utdanningsinstitusjoner og næringslivet. Dette skal styrke tilgangen på relevant kompetanse i arbeidsmarkedene.

Forskningsrådet har for 2015 fått økt tildelingen med 3,3 mill. kroner sammenlignet med 2014. Departementet er innforstått med at midlene går til Forskningsrådets arbeid med nytt program for kunnskapsgrunnlaget for innovasjonspolitikken og å starte arbeidet med å utvikle nye programmer etter VRI og FiNs utløp i 2016.

Forskningsrådet skal se innsatsen i VRI og Forskningsløft i Nord i sammenheng med programvirksomheten under SIVA og Innovasjon Norge. Departementet ber også Forskningsrådet videreføre samarbeidet med fylkeskommunene og med andre aktører for å bidra til regional utvikling.

Forskningsrådet gis mulighet til å omfordele midler mellom programmer og aktiviteter innenfor posten. Dersom det legges opp til større endringer i fordelingen mellom de aktuelle virkemidlene skal dette avklares med departementene i forkant.

3.3 Utbetaling av midler

For kap. 500 post 50 blir midlene utbetalt i to rater i juni og november. For kap. 552 post 72 overfører departementet midlene i tre like rater i februar, juni og oktober. Midlene blir overført til samme konto som i 2014, med mindre vi får melding om noe annet.

4. Oppdrag fra departementet

Departementet ønsker at det skal holdes en avslutningskonferanse for DEMOSREG-programmet, og departementet er kjent med at det planlegges en avslutningskonferanse den 5. februar 2015.

Norges forskningsråd skal orientere departementet i god tid før offentliggjøring av viktige utredninger og av rapporter som departementet har bestilt og gitt midler til. I tråd med de avtalte rutinene skal Norges forskningsråd varsle departementet om saker som kan bli store i media, både kontroversielle saker og saker som ellers kan skape stor offentlig oppmerksomhet. Departementet legger til grunn at Norges forskningsråd kommer med forslag til mulige profileringer og tar kontakt med departementet for å få avklart om departementet skal være med på synliggjøring av resultater og enkeltsaker.

5. Krav til rapportering

KMD viser til administrative fellesføringer og krav til rapportering i KDs tildelingsbrev til Norges forskningsråd. Disse føringene gjelder departementer som gir oppdrag til Norges forskningsråd.

Vi viser også til KD sin rapporteringskalender med oversikt over tidsfrister for Forskningsrådets leveranser av årsrapport, halvårsrapportering, budsjettforslag etc. KMD ber om rapportering av bevilgninger over kap 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling. Rapporteringen skal også synliggjøre gjennomføringskostnader knyttet til de ulike programmene. Det vises til vedlegg 2 "Veileder til statistikkrapporteringen 2014" for en oversikt over hvilke indikatorer KMD ber om rapportering på. Rapporteringen for 2014 av midler over 72-posten skal oversendes departementet innen 15. mars 2015.

Departementet ber om oversendelse av årsrapportene for 2014 for VRI-programmet og Forskningsløft i Nord innen 1. mai 2015.

Norges forskningsråd skal gjennomføre evalueringer av programmer, satsinger og tjenester, jf. reglement for økonomistyring i staten § 16. Departementet ber om å bli involvert tidlig i prosessene, for å delta i utformingen av oppdragene, og i referansegrupper. Departementet skal informeres om resultatene av evalueringene, og hvordan Norges forskningsråd vurderer dem og planlegger å følge dem opp.

6. Planlagte styringsmøter

For midlene på kap. 500, post 50 Programmer under Norges forskningsråd skal det holdes et styringsmøte i november. For midlene på kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling skal departementet og Norges forskningsråd ha faste styringsmøter

to ganger om året, ett om våren med vekt på rapportering og ett om høsten med vekt på budsjett.

Med hilsen

Gunnar Andrésen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Irene Ekeli
Seniorrådgiver

Vedlegg

Vedlegg 1 Retningslinjer for forvaltningen av kap. 552 post 72

Vedlegg 2 Veileder til statistikkrapporteringen 2014

Kopi

Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen

Postboks 8119 Dep
Postboks 8130 Dep

0032 OSLO
0032 OSLO

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

RETNINGSLINJER FOR KAP. 552, POST 72 NASJONALE TILTAK FOR REGIONAL UTVIKLING

(Gjeldende fra 1. januar 2015)

INNLEDNING

Disse retningslinjene gjelder bruken av midler på kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling. Retningslinjene gir rammer for støtte til hovedformålene under kap. 552, post 72, og regulerer bruk av midler som forvaltes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), Innovasjon Norge, Selskapet for industrivekst (SIVA), Norges forskningsråd og Mentor AS.

Forvaltningen skal følge Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten som ble fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 8. juni 2010. Disse er senere omtalt som Økonomiregelverket.

Bevilgningsreglementet, forvaltningsloven¹, arkivlova, eForvaltningsforskrifta, offentleglova², og lov om offentlige anskaffelser gjelder også for forvaltningen av kap. 552, post 72. Videre skal midlene forvaltes innenfor de avgrensingene EØS-avtalen setter for offentlig støtte.

KMD kan i årlige budsjettproposisjoner og egne oppdragsbrev gi nærmere bestemmelser om bruken av bevilgningen som supplerer retningslinjene.

DEL 1 – PRINSIPPER OG RAMMER FOR BRUKEN AV MIDLENE

1. FORMÅLET MED POSTEN

Bruken av midler bevilget over kap. 552, post 72 skal gjenspeile overordnede, nasjonale mål for posten, nedfelt i de årlige budsjettproposisjoner (Prop. 1 S) og eventuelle tilleggsproposisjoner. Bevilgningen benyttes til gjennomføring av større nasjonale satsinger for regional utvikling, og tiltak som bidrar til nye metoder for, eller ny kunnskap om, regional utvikling. Midlene skal benyttes på områder der det er hensiktsmessig og kostnadseffektivt med nasjonale fellesløsninger for regional utvikling, og/eller der et enkelt fylke vil ha begrenset kapasitet og kompetanse til å

¹ Forvaltningsloven gjelder ikke for Innovasjon Norge, SIVA eller Forskningsrådet. For Innovasjon Norge, jf. § 6. Forholdet til annen lovgivning i lov om Innovasjon Norge. For SIVA jf. § 4 i lov om statsforetak. I Norges forskningsråds vedtekter § 8 slås det fast at "For Norges forskningsråds vedtak gjelder ikke forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt og vedtaket kan ikke påklages."

² Visse dokumenter hos Innovasjon Norge har unntak fra virkeområdet til offentleglova, jf. § 1 tredje ledd bokstav g i forskrift til offentleglova.

gjennomføre aktuelle tiltak. Tiltak som finansieres over posten skal gjennomføres ved ulike former for samarbeid mellom lokale, regionale, nasjonale og internasjonale aktører.

Evalueringer og utredninger innenfor postens formål, kan finansieres over posten. Tiltakene på posten skal i hovedsak være tidsbegrensede og tematisk avgrensede.

Departementet omtaler årlig hovedmål og arbeidsmål for programkategori 13.50 og mål for posten i Prop. 1 S. Resultatmål, oppfølgingskriterier og rapporteringskrav vil bli angitt i oppdragsbrev, tilskuddsbrev og kontrakt.

2. ANSVAR FOR FORVALTNING AV MIDLENE

Begrepet tilskuddsforvalter brukes om den som forvalter midler. I de tilfeller hvor omtale kun gjelder Innovasjon Norge, SIVA og Norges forskningsråd omtales disse som virkemiddelaktør. Tilskuddsmottaker brukes om mottaker av støtte.

Forvaltningsansvaret for hoveddelen av midlene er delegert til virkemiddelaktørene. En del av bevilgningen forvaltes direkte av departementet, mens for enkelte tiltak kan også private virksomheter, organisasjoner eller internasjonale sekretariat gis adgang til å forvalte midler. Delegeringen av forvaltningsansvaret må være i tråd med Økonomiregelverket, og innenfor regelverket for offentlige anskaffelser.

Tilskuddsforvalter skal utarbeide programbeskrivelser, retningslinjer og nærmere resultatmål for program/tiltak, som godkjennes av departementet. For nærmere beskrivelse, se del II om tilskuddsforvaltning. Tilskuddsforvalter skal kunngjøre de aktuelle programmene/tiltakene slik at hele målgruppen nås, behandle søknader, utstede tilskuddsbrev eller kontrakter, utbetale midler, kontrollere, rapportere og sørge for at evalueringer gjennomføres etter avtale med departementet. Forvalterne skal bidra til å spre erfaringer fra programmene/tiltakene.

3. MÅLGRUPPER

Bevilgningen skal primært benyttes til programmer og tiltak som retter seg mot nyetablerere og entreprenører, grupper av bedrifter, kommuner, utdannings- og forskningsinstitusjoner, elever og studenter, kunnskapsparke og andre offentlige og private kompetansemiljøer. Kvinner, unge og innvandrere er prioriterte grupper i distrikts- og regionalpolitikken.

4. GEOGRAFISKE MÅLOMRÅDER

Bevilgningen skal i hovedsak benyttes innenfor det geografiske virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene. Noen av midlene kan likevel benyttes utenfor virkeområdet for å utløse det regionale verdiskapingspotensialet, og utvikle attraktive regioner og sentra for befolkning og næringsliv i alle deler av landet.

Midler bevilget til Interreg-programmer kan benyttes innenfor de aktuelle programområdene, og midler bevilget gjennom Utviklingsprogrammet for byregioner kan benyttes i alle typer byregioner i hele landet.

5. ANDRE AVGRENSNINGER OG STØTTEVILKÅR

Programmer og tiltak skal være i henhold til mål for kap. 552, post 72 slik de er angitt i årlige budsjettproposisjoner, retningslinjene, oppdragsbrev og kontrakter, og hensynet til effektiv forvaltning.

For øvrig gjelder følgende vilkår:

- Bevilgningen kan ikke benyttes til investeringer i eller ordinær drift og vedlikehold av statlige, fylkeskommunale eller kommunale lovpålagte oppgaver og offentlig forretningsvirksomhet. Bevilgningen kan heller ikke benyttes til investeringer i bygninger eller lokaler, eller annen fysisk infrastruktur. Unntaket er midler bevilget til Interreg som kan benyttes til mindre infrastrukturinvesteringer, og investeringsstøtten til utkantbutikker som kan gå til investeringer i butikkene samt investeringer i drivstoffanlegg.
- Bevilgningen kan ikke benyttes til varig drift av institusjoner eller organisasjoner. Unntaket er midler til Nordisk atlantsamarbejde (NORA). Støtteperioden for programmer og tiltak i regi av virkemiddelaktørene kan tilsvare programperioden.
- Bevilgningen skal ikke benyttes til investeringer i utstyr. Unntaket er midler bevilget til investeringsstøtte til utkantbutikker og til drivstoffanlegg. Unntak kan i tillegg gjøres for mindre investeringer som er avgjørende for gjennomføringen av tiltaket som finansieres. Tilskudd til utstyrsinvesteringer skal normalt ikke overstige 10 prosent av prosjektkostnadene.
- Tilskuddsforvaltere fastsetter eventuelle krav til egenfinansieringsandel, beløpsgrenser m.v. Støtte bevilget fra kap. 552, post 72 skal normalt ikke utgjøre mer enn 50 prosent av prosjektkostnadene.

I tilfeller der dette er hensiktsmessig kan offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner o.l. gis tilskudd til prosjektutvikling, prosjektdeltakelse m.v. i forbindelse med gjennomføring av nasjonale satsinger. Bevilgningen kan også nyttes til finansiering av internasjonale sekretariat og samarbeidstiltak, bl.a. ved norsk deltakelse i Interreg-programmer.

All støtte som tildeles over posten skal gis i tråd med regler for offentlig støtte i EØS-avtalen, herunder regelverket for investeringsstøtte. For mer utfyllende informasjon se også veileder for EØS-avtalens regler om offentlig støtte fra 2010.

For støtte til ordinære tilretteleggende, direkte bedriftsstøtte og andre tiltak for regional utvikling, vises det for øvrig til *Retningslinjer for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler*.

DEL 2 – PRINSIPP FOR FORVALTNING

I OVERFØRING AV MIDLER TIL AKTØRER SOM FORVALTER MIDLER PÅ VEGNE AV KMD

KMD har ansvar for å utstede årlige oppdragsbrev til tilskuddsforvaltere. Oppdragsbrevene skal være i tråd med pkt. 6.3.3 i Bestemmelser om økonomistyring i staten, og eventuelle kontrakter.

Tilskuddsforvaltere som tildeles forvaltningsansvaret for midler over kap. 552, post 72 skal følge Økonomiregelverket. Når det gjelder Norges forskningsråd henvises det for øvrig til Hovedinstruks om økonomiforvaltningen i Norges forskningsråd utarbeidet av Kunnskapsdepartementet, med virkning fra 1. januar 2005.

Midler til virkemiddelaktørene gis som tilskudd uten tilbakebetaling (rundsumtilskudd). Virkemiddelaktørene gis fullmakt til selv å fastsette hvilket år tilsagn skal gis, hvor lenge et tilsagn skal gjelde og behandle søknader om forlengning av tilsagn. Virkemiddelaktørene kan omdisponere ubenyttede midler til nye tiltak i tråd med de mål Stortinget har fastsatt for bevilgningen.

For virkemiddelaktørene skal alle administrasjons- og gjennomføringskostnader som påløper ved selve forvaltningen av en ordning (tjenester/tiltak/program) dekkes innenfor ordningens rammer. Virkemiddelaktørene er pålagt å årlig rapportere om hvor stor andel av bevilgningen som er brukt til å dekke administrasjons- og gjennomføringskostnadene. Dersom rådgivningstjenester og tilretteleggende virksomhet inngår i administrasjons- og gjennomføringskostnadene, skal dette redegjøres for i årsrapporteringen.

Administrasjons- og gjennomføringskostnader defineres som:

- a) *Personalkostnader*: Lønnsutgifter, pensjon, sosiale kostnader og øvrige personalkostnader.
- b) *Overhead*: Indirekte kostnader knyttet til medarbeidere, som for eksempel IT, kontorkostnader og tilknyttede administrative tjenester.
- c) *Reisekostnader*: Innenfor rammen av statens reiseregulativ.

Andre driftskostnader knyttet til ordningen, som for eksempel trykksaker og kjøp av konsulenttjenester, skal rapporteres som prosjektkostnader og skal også dekkes innenfor ordningens rammer.

Kap. 552, post 72 har stikkordet ”kan overføres”. Dette innebærer at ubrukte midler som forvaltes av departementet og Mentor AS kan overføres fra budsjettåret til de to påfølgende budsjettårene.

II TILSKUDDSFORVALTNING

Tilskuddsforvaltere skal følge bestemmelsene for etablering og forvaltning av tilskuddsordninger og enkelttilskudd i kap. 6 i Bestemmelser for økonomistyring i staten.

1. KRAV OG VILKÅR FOR PROGRAMBESKRIVELSER OG REGELVERK FOR TILSKUDDSORDNINGER

Tilskuddsforvaltere på kap. 552, post 72 skal utarbeide beskrivelser av forslag til program/tiltak og tilskuddsordninger. Disse skal være i henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten kap. 6.2, og skal godkjennes av departementet. Det skal legges vekt på forslagenes regionale forankring og forventet betydning for lokal og regional næringsutvikling.

Programbeskrivelser/regelverk for tilskuddsordninger skal normalt inneholde:

- Bakgrunn, regionalpolitisk begrunnelse og forventet nytte av tiltaket.
- Beskrivelse av overordnede mål, program-/prosjektmål og resultatmål.
- Beskrivelse av målgruppe(r) for tiltaket.
- Beskrivelse av geografisk innretning og nedslagsfelt.
- Beskrivelse av tildelingskriterier, herunder beregningsregler for tilskudd.
- Beskrivelse av kriterier for måloppnåelse.
- Beskrivelse av strategier og arbeidsmetoder for hvordan målene søkes nådd.
- Beskrivelse av nåsituasjon og programmets/tiltakets forventede regionale effekter, samt kvantitative og/eller kvalitative resultatmål og resultatindikatorer.
- Beskrivelse av kritiske risiko- og suksessfaktorer.
- Presentasjon av samarbeidsparter og beskrivelse av samarbeidsplaner.
- Tidsplaner for programmet, inkludert framdrift og viktige milepæler for tiltaket. Det skal foreligge plan for utfasing av program/tiltak eller ev. integrering i ordinært regionalt utviklingsarbeid.
- Budsjett og finansieringsplan for hele tiltaket, fordelt på årlige budsjetter dersom det dreier seg om flerårige programmer/tiltak. Det skal foreligge budsjettforslag for hele program-/prosjektperioden. Støttmottakers egen finansiering i tiltaket og kostnader til administrasjon/drift skal framgå. Dersom det dreier seg om oppbygging av tiltak av varig karakter, skal det foreligge plan for når og hvordan selvfinansiering kan oppnås.
- Opplegg for program/tiltaksstyring (programstyre, referansegruppe el. l.), samt angivelse av hvem som er ansvarlig for framdrift og faglig innhold.
- Beskrivelse av oppfølgingsrutiner for å sikre god intern kontroll hos tilskuddsforvalter og kontroll av informasjon fra tilskuddsmottaker.
- Angivelse av rapporteringsrutiner og evalueringer (for flerårige tiltak/programmer).

2. KUNNGJØRING

For å sikre likebehandling og forutsigbarhet skal tilskuddsforvaltere på kap. 552, post 72, informere om tiltaket på en slik måte at hele den relevante målgruppen nås. Det vises i den sammenheng til pkt. 6.3.2 i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

Informasjonsmateriellet skal inneholde:

- formål med ordningen
- målgruppe (krav som gjelder for å bli regnet som søker)
- kriterium for måloppnåelse
- kriterium for tildeling
- krav til rapportering
- informasjon om maksimal støtte/støttesats
- informasjon om hvilken form søknaden skal ha
- informasjon om hvilke opplysninger søknaden skal inneholde
- søknadsfrist

I tillegg skal tilskuddsforvalter informere fylkeskommuner, Innovasjon Norges hovedkontor og distriktskontorer, SIVA og Norges Forskningsråd om relevante tiltak.

3. PROSEDYRER VED SAKSBEHANDLING M.M.

Saksbehandlingen skal være i henhold til forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven så fremst annet ikke er nedfelt. Dokumentasjon, finansiering og oppfølging skal skje i henhold til rutiner for økonomiforvaltning slik det er beskrevet i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

Krav til søknad

Søknadene skal være skriftlige, og skal som grunnlag for vurdering blant annet inneholde:

- presise og realistiske mål som kan etterprøves
- realistisk prosjektplan med milepæler og aktivitets- og resultatutredning
- kostnadsoverslag og finansieringsplan med marginer for mulige usikkerhetsmoment

Utover dette avgjør forvalter krav til innhold og form på søknadene.

Søknader om etablererstipend som gjelder Svalbard skal sendes til Innovasjon Norge, som behandler søknaden og forelegger den for Longyearbyen lokalstyre, Sysselmannen på Svalbard og vedkommende fagdepartement til uttalelse. Kopi av brev til Sysselmannen skal sendes Justisdepartementet.

Dersom søkeren ønsker å gjøre vesentlige endringer i aktiviteten som ligger til grunn for tilskuddet, må endringene godkjennes av tilskuddsforvalter før de blir satt i verk.

Krav til tilskuddsbrev og avslag på søknader

Tilskuddsforvaltere skal overfor søkere bekrefte tilskudd gjennom tilskuddsbrev eller kontrakter. Under følger krav til innhold i tilskuddsbrev. Forvalter kan tilpasse dette til egne system og kontrollrutiner, så lenge det er i overensstemmelse med Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 6.3.3.

- Navn og adresse til mottaker, organisasjonsnummer og kontonummer.
- Størrelse på tilskuddet.
- Formål og hvilke tiltak midlene kan benyttes til.
- Kostnadsoverslag som er lagt til grunn for tilsagnet.
- Krav om at prosjektet skal være fullfinansiert før det settes i gang.
- Eventuelle vilkår knyttet til bruken av midlene, medregnet krav til dokumentasjon før midlene kan betales ut.
- Frist for mottaker til å akseptere vilkårene.
- Tidsfrist for bortfall av tilsagn.
- Utbetalingstidspunkt, utbetalingsrutiner og behandling av eventuelt for mye utbetalt tilskudd.
- Krav til at mottakeren selv kontrollerer at den utbetalte summen er korrekt.
- Krav til rapportering.
- Krav til regnskap, ev. revisorattestasjon jf. avsnitt under, oppbevaring av regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregningen av tilskuddet.
- Ved enkeltvedtak skal det opplyses om klageadgangen, se avsnitt under.
- Opplysninger om mulige kontrolltiltak og mulige reaksjonsformer dersom mottakeren ikke opptrer i samsvar med skriftlige forutsetninger, for eksempel tilbakebetaling.
- Dersom tilskudd blir gitt som bagatellmessig støtte skal dette opplyses.
- Det skal opplyses om at det i henhold til § 10 i bevilgningsreglementet og § 12 i lov om Riksrevisjonen kan Riksrevisjonen, departementet eller den departementet bemyndiger, kreve informasjon fra tilskuddsmottaker og iverksette kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene.
- Avslag på søknad skal meddeles skriftlig.

Klageadgang

Klageadgang følger reglene i forvaltningsloven, lov av 10. februar 1967, med mindre annet framgår av gjeldende lovverk, herunder bl.a. lov om Innovasjon Norge³, vedtekter for Norges forskningsråd⁴, og lov om statsforetak⁵ for SIVA.

Krav til regnskap og attestasjon fra revisor

Tilskuddsmottakere skal føre separat regnskap for bruken av midlene. For tilskuddsmottakere som mottar midler fra departementet eller Mentor AS, må det foreligge revisorattestert regnskap dersom tilskuddet overstiger NOK 100 000, før sluttutbetaling av enkelttilsagn kan foretas. Det er statsautorisert revisor eller registrert revisor som skal attestere. Tilskuddsmottakere som ikke er revisjonspliktige kan få regnskapet bekreftet av autorisert regnskapsfører. Oppdragsutførelsen skal da gjennomføres i samsvar med god regnskapsskikk og bransjestandard. Regnskapet skal være satt opp slik at det kan sammenlignes med

³ Jf. § 6 i lov om Innovasjon Norge.

⁴ I Norges forskningsråds vedtekter slås det fast at ”For Norges forskningsråds vedtak gjelder ikke forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt og vedtaket kan ikke påklages.”

⁵ SIVA er organisert som statsforetak, og er jf. § 4 i lov om statsforetak ikke underlagt forvaltningsloven.

budsjettoverslaget som lå til grunn for tilskuddet. Krav om revisorattesterte regnskap gjelder ikke for tilskuddsmottakere som revideres av Riksrevisjonen.

For midler forvaltet av virkemiddelaktørene, delegeres det til virkemiddelaktørene å fastsette nærmere regler for kontroll og oppfølging av tilskuddsforvaltningen, herunder attestasjon fra revisor. Virkemiddelaktørene skal dokumentere overfor departementet hvordan de følger opp kontrollen med tilskuddsforvaltningen.

4. OPPFØLGING OG KONTROLL

Registrering av tilskudd, regnskapsføring og utbetaling

Tilskuddsforvalter må etablere god internkontroll som sikrer korrekt saksbehandling i alle faser, herunder korrekt registrering, utbetaling og regnskapsføring av tilskuddsmidler og andre utbetalinger samt forebygging og avdekking av misligheter og økonomisk kriminalitet. Det vises for øvrig til Økonomiregelverket.

Rapportering

For samtlige programmer og tiltak som finansieres over kap. 552, post 72 kreves års- og sluttrapportering på framdrift og resultater fra mottaker av midlene. Det kan også stilles krav om rapportering i forbindelse med delutbetalinger. Rapporteringen skal utformes i tråd med kravene fastsatt i tilskuddsbrev, oppdragsbrev og programbeskrivelser. Omfanget av rapportering må ses i sammenheng med beløpets størrelse.

Kontroll

Departementet har det overordnede ansvaret for å påse at utviklingstiltak eller større programporteføljer som finansieres over bevilgningen er i samsvar med retningslinjene og andre gjeldende overordnede reglement/forskrifter⁶. I samsvar med blant annet § 10 i bevilgningsreglementet og § 12 i lov om Riksrevisjonen kan departementet og Riksrevisjonen iverksette kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene.

Tilskuddsforvalter må etablere betryggende kontroll med at systemet for tilskuddsforvaltning fungerer slik det er forutsatt. Basert på risiko og vesentlighet må tilskuddsforvaltere kontrollere at det drives korrekt saksbehandling, korrekt og pålitelig rapportering, at midlene kommer det angitte formålet til gode og at misligheter og økonomisk kriminalitet forebygges og avdekkes. Basert på vurderinger av risiko og vesentlighet vil departementet, når det anses hensiktsmessig, foreta stikkprøver av om det er etablert betryggende og forsvarlig intern kontroll med tilskuddsforvaltningen.

Tilbakebetaling

Tilbakebetaling kan kreves dersom tilskuddsmottaker ikke rapporterer i tråd med det som er forutsatt i tilskuddsbrevet. Dersom tilskuddsmottakeren skal

⁶ Andre aktuelle forskrifter/regler er f.eks. Stortingets bevilgningsreglement, reglement for økonomistyring i staten og EØS-regelverket.

tilbakebetale for mye utbetalt beløp, må det etableres innkrevingsrutiner som sikrer at tilbakebetalingen gjennomføres. Dersom tilskuddsmottaker gir uriktige opplysninger, tilskudd ikke benyttes etter intensjonene eller dersom tiltaket krever mindre kapital enn forutsatt, skal tilskuddsforvalter kreve tilskuddet helt eller delvis tilbakebetalt.

Dersom departementet⁷ eller EFTAs overvåkingsorgan ESA⁸ finner at støtte er gitt i strid med EØS-avtalens regelverk for offentlig støtte, kan støtten kreves tilbakebetalt.

5. EVALUERINGER

Departementet og tilskuddsforvalter skal sørge for at det gjennomføres nødvendige evalueringer av tiltak og bruken av midler. Kostnader til evaluering av virkemiddelaktørenes programmer er satt av innenfor rammene. Normalt bør tiltak som er særlig kostnadskrevende, der observerbare effekter oppstår over tid, eller som er forsøksrettet, bli underlagt evalueringer. Valg av evalueringsform og tidspunkt for evaluering bør besluttes ved programmets/tiltakets oppstart. Evalueringer bør utføres av institusjoner uten tilknytning til de aktørene som deltar i programmet. Departementet står for øvrig fritt til å innhente informasjon om tiltak og måloppnåelse.

⁷ Jf. forskrift av 4. desember 1992 om offentlig støtte § 5.

⁸ Jf. lov av 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 3.

Vedlegg 2 Krav og veileder til statistikkrapportering for kap. 551, post 72 (Sist revidert november 2014)

Dokumentet inneholder krav og veileder til rapportering av gitte tilsagn til Forskningsrådet over kap. 551, post 72 (statistikkdelen). Det vises til målene for bevilgningen slik de fremkommer i tildelingsbrevet.

1. Krav til innhold i statistikkrapporteringen

- Prosjektnavn: Hvert enkelt tilskudd skal registreres som unike prosjekter. (Eks. VRI+fylke).
- Type midler: Her registreres det om det er et program (eks. VRI, FiN) eller andre typer prosjekter, tiltak eller tjenester (eks. analyser, utredninger mv.)
- Kategorier: Prosjektene kategoriseres etter hovedmål og kategorier (se veileder).
- Målgrupper: Kvinneandeler rapporteres etter Forskningsrådets egne indikatorer og redegjøres for i årsrapporten. I denne rapporteringen skal det rapporteres på om prosjektet er kvinnerettet, se definisjon under.
- Geografi: Tiltaket skal registreres i den eller de kommunene hvor tiltaket får størst effekt. Jo mer stedbundet prosjektet er, dess færre kommuner skal registreres.
- Administrasjons- og gjennomføringskostnader: Kostnader knyttet til forvaltningen av midlene per program.

2. Veileder til rapporteringskategoriene

Hovedmål KMD	Resultatmål KMD	Kategori	Kategori nr
1. Økt verdiskaping, sysselsetting og internasjonalt konkurransedyktig næringsliv	1.2 Utvikle lokale og regionale næringsmiljøer	Regional FoU og innovasjon (VRI)	1230
2. Forbedre lokale og regionale rammebetingelser for næringsliv og befolkning.	2.1 Styrke tilgang på relevant kompetanse i arbeidsmarkedene.	Utvikling av kurs eller utdanningstilbud som er relevant for det regionale arbeidslivet	2110

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av kategoriene:

1230 – Regional FoU og innovasjon (VRI)

Kategorien gjelder virkemidler for regional forskning og utvikling og innovasjon. VRI er Forskningsrådets særlige satsing på innovasjon gjennom samhandling. VRI skal utvikle kunnskap om og evne til samhandlings- og innovasjonsprosesser i regionene og fremme forskningsbasert innovasjon i norsk nærings- og arbeidsliv.

Dette gjøres ved:

- Å styrke samhandling for kunnskapsflyt mellom bedrifter, forskningsmiljøer og offentlige aktører

- Å mobilisere til og øke kvaliteten på forskningsbaserte utviklingsprosesser i bedrifter, offentlige virksomheter, nettverk og regioner
- Å gjennomføre innovasjonsfaglig forskning med regional betydning

Samhandlingsprosjektene skal sikre god kunnskapsflyt mellom bedrifter, forskningsmiljøer og offentlige aktører og slik styrke de regionale innovasjonssystemene. VRI skal være en pådriver for forskningsbaserte utviklingsprosesser og få fram gode forskningsprosjekter til regionale, nasjonale og internasjonale finansieringsordninger. Samhandlingsprosjektene har et sett av virkemidler som benyttes i dette arbeidet.

Innovasjonsforskningen er den andre hoveddelen av programmet. VRI finansierer innovasjonsfaglige forskningsprosjekter og den innovasjonsfaglige forskerskolen NORSI, Norwegian Research School in Innovation. Forskningsprosjektene skal ha regional betydning og bedre kunnskapsgrunnlaget for innovasjonsarbeidet.

2110 – Utvikling av kurs eller utdanningstilbud som er relevant for det regionale arbeidslivet

Kategorien omfatter tiltak som

- fremmer desentralisert utdanning, herunder nettbaserte undervisningstilbud
- kobler utdanningsbehov i næringslivet og relevante utdanningsmiljøer
- utvikling av undervisningsopplegg og opplæringsplaner for nye studietilbud og for tilbud av etter- og videreutdanninger med relevans for arbeidslivet
- annet skole-/næringslivssamarbeid med relevans for det regionale arbeidslivet

Kategorien skal ikke benyttes for trainee-ordninger/hospitering (2120).

Nærmere definisjon av kvinnerettet tiltak:

For flerbedrifts-, nettverks- og klyngeprosjekter skal dette defineres som kvinnerettet dersom prosjektet bidrar til å fremme kvinners deltakelse i næringslivet. 0 = nei, 1 = ja. Ellers vises det til Forskningsrådets egne indikatorer for å måle kjønnsbalanse.